

Dôvodová správa

I. Všeobecná časť

Rozpočet TSK na roky 2023 - 2025 bol schválený uznesením Z TSK č. 14/2022 zo dňa 16.12.2022. V súlade s ustanovením § 14 zákona č.583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov predkladáme Návrh na Zmenu Rozpočtu TSK na roky 2023-2025 (1. zmena).

II. Osobitná časť

Skutočnosti, ktoré sú dôvodom na spracovanie predkladaného Návrhu na Zmenu Rozpočtu TSK na roky 2023 – 2025 (1. zmena):

Bežné príjmy – zvýšené celkom o 2 151 089 eur, pričom hlavným dôvodom zvýšenia pôvodne schváleného objemu bežných príjmov boli nasledovné skutočnosti:

- priaznivé predpovede Inštitútu finančnej politiky v rámci zverejnenej februárovej makroekonomickej prognózy na roky 2023 - 2025, kde sa konštatuje, že slovenská ekonomika sa spolu s eurozónou vyhne recesii. Hrubý domáci produkt (ďalej HDP) stúpne v roku 2023 o 1,3 % a priemerná inflácia zvolní pod 10 %. Vyšší rast HDP a jeho štruktúra samozrejme pozitívne ovplyvní výnos všetkých hlavných daní, teda aj dane z príjmov fyzických osôb, ktorá je rozhodujúcim zdrojom financovania potrieb regiónu. Priaznivá prognóza v číselnom vyjadrení predpokladá pre Trenčiansky samosprávny kraj nárast v plnení daňových príjmov oproti pôvodne plánovanému objemu na úrovni 2 628 tis. eur. Trenčiansky samosprávny kraj vzhľadom na pretrvávajúce riziká ekonomického vývoja prijal rovnako ako v minulom období z princípu opatrnosti alternatívu navýšenia nižšieho objemu výnosu ako je jeho plánovaná prognóza, t. j. objem 1 500 tis. eur,
- neplánovaný príjem finančných prostriedkov pripísaný na bežný účet TSK dňa 31.3.2023, a to v podobe vysporiadania rozdielov zo zúčtovania výnosu dane z príjmov fyzických osôb za kalendárny rok 2022 v celkovom objeme približne 685 tis. eur v zmysle § 3 zákona č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- rovnako neplánované plnenie príjmov zaznamenané na Úrade TSK v priebehu prvých dvoch mesiacov roku 2023 v rámci hlavnej kategórie 200 Nedaňové príjmy v objeme takmer 170 tis. eur. Išlo predovšetkým o vyúčtovanie tržieb z cestovného za obdobie od 1.1.2022 do 31.12.2022, ktoré vykonalo Mesto Trenčín a Mesto Partizánske v zmysle zmluvy o spolupráci pri zabezpečení prepravy cestujúcich na území mesta spojmí prímestskej autobusovej dopravy, vrátenie preplatkov za energie, vyčíslené na základe vyúčtovaní za dodávku energií do objektov prebytočného majetku Trenčianskeho samosprávneho kraja a do administratívnej budovy Úradu TSK, ako aj očakávané vyššie plnenie príjmov z termínovaných vkladov realizovaných na vkladových účtoch v Štátnej pokladnici, určených na zhodnocovanie dočasne voľných finančných prostriedkov, a to v dôsledku priaznivých úrokových sadzieb,
- legislatívna zmena účinná od 1.1.2018, ktorú priniesla so sebou rozsiahla novela zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene

a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorá zaviedla rozpočtovanie príjmov a výdavkov rozpočtovej organizácie na všetkých jej účtoch, čím sa od 1.1.2018 stávajú všetky prostriedky, s ktorými organizácia hospodári, súčasťou jej rozpočtu, a teda aj súčasťou rozpočtu samosprávneho územného celku. Ide hlavne o finančné prostriedky v minulom období klasifikované ako mimorozpočtové. Časť týchto prostriedkov bola rozpočtovými organizáciami v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK na úseku Vzdelávania a Sociálneho zabezpečenia zapracovaná do Rozpočtu TSK na roky 2023 - 2025 pri jeho schvaľovaní, avšak na základe nových skutočností, ktoré očakávajú rozpočtové organizácie k 31.12.2023, pristupuje Trenčiansky samosprávny kraj v rámci predkladanej zmeny rozpočtu k zvýšeniu pôvodne rozpočtovaného objemu príjmov rozpočtových organizácií v hlavnej kategórii 200 Nedaňové príjmy približne o 378 tis. eur. Na úseku Vzdelávania ide predovšetkým o prehodnotené príjmy od rodičov alebo iných osôb, ktoré majú voči dieťaťu vyživovaciu povinnosť, prehodnotené príjmy za prenájom od fyzickej osoby alebo právnickej osoby z titulu uzatvorenia nových nájomných zmlúv, ako aj prehodnotené príjmy z poistného plnenia zo zmluvného poistenia ako náhrada za škody na majetku. Na úseku Sociálneho zabezpečenia ide o príjmy, ktoré predpokladá prijať sociálne zariadenie CSS – DOMOV JAVORINA v priebehu rozpočtového roka 2023 v podobe úhrad za poskytovanú komplexnú ošetrovateľskú starostlivosť, hradenú na základe verejného zdravotného poistenia. Trenčiansky samosprávny kraj je zriaďovateľom 24 zariadení poskytujúcich sociálne služby a CSS – DOMOV JAVORINA je po sociálnych zariadeniach CSS - SLOVEN a CSS – Chmelinec v poradí tretím zariadením, ktoré spĺňa prísne kritériá na uzatvorenie zmluvy so zdravotnou poisťovňou o úhrade za poskytovanú ošetrovateľskú starostlivosť

- a napokon aktuálny vývoj situácie pri realizácii niektorých projektov implementovaných v rámci jednotlivých operačných programov Partnerskej dohody 2014-2020, ktorý má za následok potrebu zníženia pôvodne rozpočtovaného objemu bežných transferov v rámci hlavnej kategórie 300 Granty a transfery o takmer 583 tis. eur. Táto zmena nadväzuje na skutočnosť, ktorou je neschválenie realizácie projektu „Moderné technológie v Trenčianskom samosprávnom kraji“.

Kapitálové príjmy – zvýšené celkom o 8 686 698 eur:

- v kapitálovej časti príjmového rozpočtu je aktuálny vývoj situácie v oblasti realizácie niektorých projektov implementovaných v rámci jednotlivých operačných programov Partnerskej dohody 2014 – 2020 naopak dôvodom pre zvýšenie pôvodne rozpočtovaného objemu kapitálových transferov. Ide o zvýšenie na úrovni takmer 8 687 tis. eur.

Príjmové finančné operácie – zvýšené o 41 526 436 eur, pritom dôvodom na zvýšenie pôvodne schváleného objemu príjmových finančných operácií sú h l a v n e nasledovné skutočnosti:

- zapracovanie prostriedkov z peňažného fondu v celkovom objeme takmer 17 020 tis. eur do Rozpočtu TSK na roky 2023-2025, a to za účelom rozpočtového krytia úhrady kapitálových výdavkov realizovaných v roku 2023. Zároveň sa v zmysle § 10 ods. 9 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov realizuje zapracovanie finančných prostriedkov z rezervného fondu v celkovom objeme približne 4 483 tis. eur za účelom úhrady neuhradenej preukázanej straty za IV. štvrtrok 2022 zmluvným dopravcom SAD Trenčín, a.s. a SAD Prievidza a. s.,

- zapracovanie návratných zdrojov financovania v celkovom objeme 20 000 tis. eur, ktoré plánuje Trenčiansky samosprávny kraj prijať v rozpočtovom roku 2023 od Rozvojovej banky Rady Európy na financovanie investičných a rozvojových programov. Trenčiansky samosprávny kraj pristúpil k možnosti prijatia návratných zdrojov financovania z viacerých dôvodov. Prvým je vysoká miera inflácie spôsobená najmä rastom cien energií, plynu, tovarov a služieb. Ďalším dôvodom je skutočnosť, že rozpočtový rok 2023 je posledným rokom aktuálneho programového obdobia a všetky projekty financované s príspevkom z Európskych štrukturálnych a investičných fondov musí byť zrealizované do 31.12.2023. V neposlednom rade je dôvodom aj odobratie dvoch štátnych dotácií poskytovateľom – Ministerstvom financií Slovenskej republiky.

Všetky vyššie uvádzané zdrojové možnosti v oblasti príjmov a príjmových finančných operácií sú premietnuté do výdavkovej časti rozpočtu a umožňujú:

a) vo výdavkovej časti bežného rozpočtu h l a v n e:

- použitie finančných prostriedkov z rezervného fondu na úhradu záväzkov bežného rozpočtu, ktoré vznikli v predchádzajúcich rokoch, a to v zmysle § 10 ods. 9 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Trenčiansky samosprávny kraj využíva túto legislatívnu možnosť na úhradu neuhradenej preukázanej straty za IV. štvrťrok 2022 zmluvným dopravcom SAD Trenčín, a. s. a SAD Prievidza a. s. v objeme približne 4 483 tis. eur,
- navýšenie objemu prostriedkov určených na poskytovanie dotácií z rozpočtu Trenčianskeho samosprávneho kraja z pôvodných 300 tis. eur na 400 tis. eur. Snaha o širšiu podporu regionálnych aktivít v oblasti vzdelávania, sociálneho zabezpečenia, kultúry, športu, ako aj v iných oblastiach vychádza z aktuálnych údajov o počte žiadostí, ktoré hovoria, že Trenčiansky samosprávny kraj prijal v stanovenom termíne do 31.3.2023 spolu 557 žiadostí o poskytnutie dotácie v úhrnnom objeme približne 1 351 tis. eur,
- vytvorenie priestoru pre poskytnutie bežného transferu príspevkovej organizácii NsP Považská Bystrica v objeme takmer 136 tis. eur za účelom dokončenia rekonštrukcie pôrodnej sály a jej opätovné spustenie do prevádzky. Objem prostriedkov je určený na obstaranie zdravotníckej technológie, t. j. komponentov, ktoré z hľadiska platnej ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie patria do kategórie bežných výdavkov,
- navýšenie objemu prostriedkov určených na financovanie originálnych kompetencií na úseku Sociálneho zabezpečenia o 200 tis. eur. Dôvodom sú viaceré skutočnosti, ako napr. malý objem prostriedkov vyčlenených v posledných dvoch rokoch na opravy a údržbu, nakoľko veľa prostriedkov bolo smerovaných na zabezpečenie opatrení smerujúcich na zabránenie šírenia ochorenia COVID-19, ďalej informácie od dodávateľov energií o zvýšení variabilnej zložky ceny tepla, čo sa premieta do vysokých faktúr za dodávku tepla pre ústredné kúrenie a ohrev teplej úžitkovej vody a napokon zvýšenie stravnej jednotky v sociálnych zariadeniach, kde je stravovanie zabezpečované dodávateľským spôsobom, s čím sa prirodzene pri tvorbe rozpočtu nepočítalo,

b) vo výdavkovej časti kapitálového rozpočtu h l a v n e:

- pokračovanie realizácie investičných aktivít započatých na jednotlivých úsekoch ešte v roku 2022, ktoré sa z rôznych dôvodov podarilo zrealizovať v plánovanom období len čiastočne alebo vôbec, objem takýchto investícií predstavuje výšku približne 5 971 tis. eur,
- smerovanie väčšieho objemu finančných prostriedkov do jednotlivých oblastí za účelom realizácie nových investičných zámerov a za účelom zvýšenia, resp. doplnenia rozpočtového krytia výdavkov u viacerých investícií schválených v Rozpočte TSK na roky 2023-2025, a to z titulu nárastu cien energetických surovín a vysokej inflácie, pre tento účel je v rámci zmeny rozpočtu vyčlenený objem prostriedkov vo výške približne 10 702 tis. eur a napokon
- v nadväznosti na aktuálny vývoj situácie pri realizácii niektorých projektov implementovaných v rámci jednotlivých operačných programov Partnerskej dohody 2014 - 2020 je možné prostredníctvom zmeny rozpočtu smerovať do tejto oblasti o takmer 30 307 tis. eur vyšší objem finančných prostriedkov ako sa pôvodne plánovalo.

Z celkového objemu finančných prostriedkov určených v rámci zmeny rozpočtu na realizáciu investičných akcií, t. j. z objemu približne 16 673 tis. eur je najväčší objem prostriedkov smerovaný do oblasti dopravy, zdravotníctva a vzdelávania. Z toho:

- pre oblasť cestnej dopravy je vyčlenený objem prostriedkov vo výške približne 8 832 tis. eur, z toho približne 389 tis. eur je určených na vypracovanie projektových dokumentácií napr. k budúcim rekonštrukciám mostov, ako aj k realizáciám skladov na chemický posypový materiál a k realizáciám prístreškov pre uskladnenie techniky, ďalej 3 000 tis. eur je určených na obstaranie strojného vybavenia a techniky a zvyšných 5 443 tis. eur je určených na rekonštrukcie mostných objektov, oporných múrov, priepustov, či realizácie bezpečnostných prvkov a zariadení na cesty II. a III. triedy TSK,
- pre oblasť všeobecnej nemocničnej starostlivosti je vyčlenený celkový objem prostriedkov vo výške takmer 3 398 tis. eur, z toho najväčší objem približne 1 746 tis. eur je smerovaný na rekonštrukciu pôrodnej sály pre NsP Považská Bystrica a 420 tis. eur na vypracovanie projektovej dokumentácie, ktorá bude riešiť rekonštrukciu NsP Považská Bystrica po jednotlivých objektoch s cieľom dosiahnutia zníženia ich energetickej náročnosti,
- pre oblasť vzdelávania je vyčlenený objem prostriedkov vo výške približne 2 798 tis. eur, z toho takmer 1 181 tis. eur je určených na zníženie energetickej náročnosti budov v správe Obchodnej akadémie M. Hodžu Trenčín, SOŠ Trenčín a SOŠ strojnícka Bánovce nad Bebravou, 573 tis. eur je určených na podporu športu formou prístavby telocvične pre Gymnázium Púchov, ako aj formou vypracovania projektovej dokumentácie typovej telocvične pre SOŠ Trenčín a projektovej dokumentácie multifunkčného ihriska s atletickým oválom pre SPŠ Nové Mesto nad Váhom, takmer 146 tis. eur je určených na vypracovanie projektových dokumentácií za účelom dosiahnutia debarierizácie objektov 5 rozpočtových a 7 príspevkových organizácií na úseku Vzdelávania a napokon 441 tis. eur je určených na rekonštrukciu elektroinštalácie vo vybraných budovách Gymnázia Myjava, SPŠ Dubnica nad Váhom a SOŠ obchodu a služieb Púchov.

